

Cchuściki (*Trichoptera*) nowe dla Pojezierza Pomorskiego

Caddisflies (*Trichoptera*) new for Pomerania (North-West Poland)

STANISŁAW CZACHOROWSKI

Zakład Ekologii i Ochrony Środowiska, Instytut Biologii WSP w Olsztynie,
ul. Żołnierska 14, 10-561 Olsztyn

Tomaszewski (1965) podaje dla Pojezierza Pomorskiego 96 gatunków chruścików. Dane te oparte są na nielicznych i starszych pracach Siebolda, Brischkego, Enderleina, Ulmera oraz na starych, uprzednio nie publikowanych zbiorach muzealnych. Materiały stanowiące podstawę ww. opracowania pochodziły głównie z okolic Szczecina i wschodniej części regionu. Tak więc znaczna, środkowa część Pojezierza Pomorskiego nie została objęta badaniami pod kątem fauny *Trichoptera*.

Ze względu na stosunkowo duże podobieństwo warunków geograficznych Pojezierza Pomorskiego i Pojezierza Mazurskiego należy spodziewać się ilościowego i jakościowego podobieństwa fauny chruścików obu tych regionów. Do tej pory stwierdzono na Pojezierzu Mazurskim 139 gatunków *Trichoptera* (Tomaszewski, 1965; Czachorowski, 1988; Czachorowski, dane nie publikowane). Podobnej liczby gatunków należy spodziewać się również na Pojezierzu Pomorskim.

Riedel (1972) badając chruściki okolic Kartuz stwierdziła 20 gatunków, w tym 10 okazało się nowymi dla regionu. Wszystkie nowe dla Pojezierza Pomorskiego były wcześniej wykazane z Pojezierza Mazurskiego. Również gatunki prezentowane w niniejszym doniesieniu były już stwierdzone na Pojezierzu Mazurskim. Aktualnie aż 98 gatunków jest wspólnych dla obu omawianych regionów (współczynnik podobieństwa Jaccarda wynosi 63%). Zapewne w miarę postępu badań nad chruścnikami Pojezierza Pomorskiego liczba gatunków wspólnych będzie wzrastać.

Materiały stanowiące podstawę niniejszej pracy zbierane były w latach 1986-1988 w okolicach Nowogardu i Dobrej oraz w Jeziorze Żarnowieckim. Larwy zbierane były w drobnych zbiornikach astatycznych, stawach, litoralu jezior, w strumieniach, rowach i źródłach. Równocześnie w okolicach tych zbiorników łowiono imagines. W okolicach Nowogardu złowiono 940 larw należących do 41 gatunków *Trichoptera*, w tym 8 nowych dla regionu. Z Jeziora Żarnowieckiego wykazano 28 gatunków chruścików (904 larwy, 117 imagines), w tym 5 wcześniej nie podawa-

nych z Pojezierza Pomorskiego. Łącznie 9 niżej wymienionych gatunków jest nowych dla regionu.

1. *Rhyacophila dorsalis* (Curtis, 1834)

15 X 1987, strumień k. Gardaminki — 1 larwa. 26 IV 1988 Żarnowiec, Bychowska Struga, kamienie w prądzie — 9 larw, 4 poczwarki.

Jest to gatunek rzeczny, znany z gór (Beskidy, Karkonosze), Śląska oraz Pojezierza Mazurskiego.

2. *Holocentropus picicornis* (Stephens, 1836)

3 VIII 1986, kanał w okolicach Nowogardu — 3 larwy. 28 VIII 1987, rów łączący staw z Jeziorem Nowogardzkim — 4 larwy.

Gatunek europejsko-syberyjski spotykany na terenach nizinnych i wyżynnych, podawany również dla Pojezierza Mazurskiego i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej.

3. *Tinodes waeneri* (Linneaus, 1758)

26 IV, 31 V, 10 X 1988, Jezioro Żarnowieckie — 1 ♂, 66 larw.

Gatunek rozprzestrzeniony w całej Europie. Podawany z Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Wyżyny Małopolskiej i Beskidów Zachodnich. Larwy najliczniej spotykane w dużych jeziorach.

4. *Hydropsyche saxonica* Mac Lachlan, 1884

1 X 1987, Karsk, strumień — 1 larwa.

Jest to gatunek reprezentujący borealno-górski typ rozmieszczenia. Występuje w górach środkowej Europy, w Anglii, częściowo w Skandynawii i na północny wschód od Zatoki Fińskiej. W Polsce łowiony w strumieniach Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Beskidów, Karkonoszy.

5. *Ironoquia dubia* (Stephens, 1837)

13 IV 1987, strumień w okolicach Nowogardu — 6 larw.

Gatunek europejski, wykazany dla Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

6. *Stenophylax permistus* Mac Lachlan, 1895

15-16 X 1987, okolice Czermnicy, Wierzbęcina i Gardaminki, leśne strumienie — 42 larwy.

W Polsce gatunek podawany dla Pojezierza Mazurskiego, Niziny Mazowieckiej oraz wyżyn i gór.

7. *Potamophylax nigricornis* (Pictet, 1834)

1 X 1987, strumień w okolicach Dobrej — 3 larwy. 10 X, 31 X 1988, Żarnowiec, odpływ ze źródła — 14 larw.

Gatunek ten zamieszkuje północną i środkową Europę. W Polsce stwierdzony w całym kraju. Na nizinach i wyżynach larwy licznie występują w źródłach i odpływach ze źródeł.

8. *Ernodes articularis* (Pictet, 1834)

10 X 1988, Żarnowiec, odpływ ze źródła — 1 larwa.

W Polsce stwierdzony na Pojezierzu Mazurskim, Beskidach Zachodnich.

9. *Athripsodes bilineatus* (Linneaus, 1758)

29 XII 1986, Jezioro Ciechowskie — 1 larwa.

Gatunek holarktyczny, występujący na nizinach i wyżynach. W Polsce łowiony na Pojezierzu Mazurskim, Śląsku, w Górach Świętokrzyskich, Sudetach.

Summary

The author gives a list of 9 species of *Trichoptera*. This caddisflies are new for Pojezierze Pomorskie (North-West Poland). All these caddisflies occur on Pojezierze Mazurskie (North-East Poland) too.

Literatura

- Czachorowski, S., 1988: Caddis flies (*Trichoptera*) of the River Pasłęka (Northern Poland). *Acta hydrobiol.*, 30 (in print).
- Riedel, W., 1972: Materiały do znajomości rozmieszczenia chruścików (*Trichoptera*) w Polsce, II. *Fragm. faun.*, 18: 245-256.
- Tomaszewski, C., 1965: Chruściki — *Trichoptera*, Cz. 28, *Kat. fauny Pol.*, 5: 1-104.

Wpłynęło 24 XI 1988